

1.10.2026

Offentlig

Påföljds- och ordningsavgiftens dimensionering

1 Lag om Finansinspektionen

1.1 Påföljdsavgiftens dimensionering

41 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionens (878/2008) lyder:

”Påföljdsavgiftens belopp ska baseras på en samlad bedömning. Vid bedömningen av beloppet ska hänsyn tas till förfarandets art, omfattning och varaktighet samt gärningsmannens ekonomiska ställning. Dessutom ska vid bedömningen beaktas den vinning som erhållits och den skada som orsakats genom förfarandet, om vinningen eller skadan kan bestämmas, gärningsmannens samarbete med Finansinspektionen för att utreda ärendet, åtgärder för att förhindra att överträdelsen upprepas, gärningsmannens övriga och tidigare överträdelser och försummelser i fråga om bestämmelserna om finansmarknaden samt förfarandets eventuella konsekvenser för det finansiella systemets stabilitet.”¹

Påföljdsavgiftens belopp baserar sig därmed på en samlad bedömning i vilken man beaktar de faktorer som nämns i bestämmelsen. Dessa faktorer behandlas i punkterna 1.1.1–1.1.8.

Dessutom presenteras i punkt 1.1.9 några andra allmänna principer som ska beaktas i den samlade bedömningen², och som kan vara av betydelse då Finansinspektionen överväger påföljdsavgiftens storlek i ett enskilt fall. Principerna är inte uttömmande.

Om det högsta beloppet på påföljdsavgiften föreskrivs i 40 b, 41, 41 a, 41 b, 41 c och 41 d § i lagen om Finansinspektionen.

1.1.1 Förfarandets art

Vid bedömningen av *förfarandets art* tar man i beaktande till exempel gärningens eller försummelsens innebörd och klandervärdhet samt betydelsen av den förpliktelse som åsidosatts, liksom även gärningsmannens ställning i förhållande till exempelvis Finansinspektionens tillsynsobjekt.

Vid bedömningen av förfarandets art överväger man på ett hur betydande sätt förfarandet varit ägnat att äventyra syftet med den bestämmelse som överträtts eller försummats och med syftet med Finansinspektionens verksamhet som definieras i 1 § i lagen om Finansinspektionen.³ Då kan man till exempel ta i beaktande förfarandets negativa inverkan på för-

¹ 41 § 3 mom. i lagen om Finansinspektionen föreskrivs om de faktorer som utöver eller i stället för bestämmelserna i 2 mom. ska beaktas vid bedömningen av påföljdsavgiftens belopp, om det är fråga om sådan reglering som specificeras i 3 mom. Dessa faktorer behandlas inte närmare i detta dokument.

² Enligt detaljmotiveringen till 41 § i lagen om Finansinspektionen (RP 39/2014, s. 95): ”Finansinspektionen ska utforma och offentliggöra principerna som den i enlighet med lagens 38 § 2 mom. och 41 § 2 mom. beaktar i helhetsbedömningen när det gäller att fastställa både ordningsavgiften och påföljdsavgiften”.

³ ”Syftet med Finansinspektionens verksamhet är att kreditinstituten, försäkringsanstalterna, pensionsanstalterna och andra tillsynsobjekt bedriver en stabil verksamhet som är en förutsättning för finansmarknadens stabilitet, att

1.10.2026

Offentlig

utsättningarna för och effektiviteten av Finansinspektionens tillsynsverksamhet, finansmarknadens stabilitet, det allmänna förtroendet för finansmarknaden och för att dess funktionssätt upprätthålls samt på ställningen av tillsynsobjektens kunder eller deras tillgång till information.

Om överträdelsen riktas till personer som är konsumenter eller till icke-professionella kunder, kan detta i princip anses vara en faktor som höjer påföljdsavgiften. Om överträdelsen var eller är ägnad att vara särskilt skadlig med tanke på kundernas (t.ex. försäljning av investerings- eller försäkringsprodukter som inte lämpar sig för kunden) eller investerarnas förtroende, är detta en faktor som höjer påföljdsavgiften.

Om gärningsmannen är Finansinspektionens tillsynsobjekt eller en sammanslutning som annars idkar professionell verksamhet på finansmarknaden, kan detta i princip anses vara en faktor som höjer påföljdsavgiften.

Om gärningsmannen är en fysisk person, kan personens ställning och/eller yrkesmässighet (t.ex. hör till ledningen av ett tillsynsobjekt eller ett noterat bolag, arbetar som portföljförvaltare eller inom compliance-funktionen) vanligen anses vara en faktor som höjer påföljdsavgiften.

Om Finansinspektionens tillsynsiakttagelser visar att det finns omfattande brister i den pålitliga organiseringen av tillsynsobjektets förvaltning (t.ex. intern kontroll, riskhantering), kan detta vanligen anses vara en faktor som höjer påföljdsavgiften, även om enskilda överträdelser av bestämmelser eller föreskrifter i sig var små. Allvarliga brister i uppläggnings- eller kontrollfunktionerna (t.ex. riskhantering, compliance-funktionen) leder likaså till en högre påföljdsavgift. Se även punkterna 1.1.7 och 1.3.

Ifall överträdelsen är ägnad att försvåra Finansinspektionens tillsynsverksamhet (t.ex. underlåtenhet att rapportera information som är betydande med tanke på tillsynen eller fel i den eller underlåtenhet att uppfylla föreskriven dokumenterings- eller registreringsskyldighet), är detta ägnat att höja påföljdsavgiften.

En uppsåtlig gärning eller försummelse eller en gärning eller försummelse av grov oaktsamhet är ägnad att höja påföljdsavgiften.

Syftet att få vinning visar att förfarandet är särskilt klandervärt och är därmed ägnat att höja påföljdsavgiften. I fråga om vinning, se punkt 1.1.5.

1.1.2 Förfarandets omfattning

Vid bedömningen av *förfarandets omfattning* beaktas t.ex. den orsakade skadan, förfarandets betydelse för förtroendet för finansmarknaden eller för finansmarknadens stabilitet samt den beräknade nyttan.⁴

de försäkrade förmånerna tryggas och att det allmänna förtroendet för finansmarknadens funktionssätt upprätthålls.”

⁴ RP 32/2012, s. 283.

1.10.2026

Offentlig

Försummelsen är i regel mer allvarlig om den orsakar eller kan orsaka omfattande ekonomisk skada eller om den är ägnad att vara särskilt skadlig med tanke på investerarnas eller kundernas förtroende. Se även punkt 1.1.5. Vid bedömningen av omfattningen beaktas de faktorer avseende omfattningen som kan härledas ur syftet med den reglering som övertärts eller försummats, t.ex. beloppet av kundmedel som överträdelsen eller försummelsen gäller, antalet transaktioner och deras värde eller t.ex. antalet konsumenter, icke-professionella kunder eller bolag som påverkats av försummelsen eller överträdelsen.

Vid bedömningen av förfarandets omfattning tar man på det sätt som konstateras i punkt 1.1.1 ovan i beaktande på ett hur betydande sätt förfarandet har varit ägnat att äventyra syftet med Finansinspektionens verksamhet enligt 1 § i lagen om Finansinspektionen.

1.1.3 Förfarandets varaktighet

Vid bedömningen av *förfarandets varaktighet* är det utöver den enskilda gärningens eller försummelsens varaktighet skäl att beakta om gärningen eller försummelsen eventuellt har upprepats.⁵

Utgångspunkten är att ju varaktigare överträdelsen är, dess högre ska påföljdsavgiften vara. Då beaktas emellertid också att vissa överträdelser även som kortvariga kan vara mycket betydande (t.ex. försummelse av ett noterat bolags kontinuerliga informationsskyldighet, underlåtenhet att rapportera en uppgift som är betydande med tanke på tillsynen eller fel i uppgiften).

Det faktum att försummelsen upprepas är också en faktor som vanligen höjer påföljdsavgiften. Se även punkt 1.1.7.

1.1.4 Ekonomisk ställning

Vid bedömningen av en persons *ekonomiska ställning* kan utöver dennes betalningsförmåga beaktas t.ex. påföljdsavgiftens sannolika inverkan på personens förutsättningar att bedriva verksamhet.⁶ Betalningsförmågan kan bedömas på basis av tillgängliga t.ex. nettoinkomster och -förmögenhet som föregick påförandet av påföljdsavgift samt på basis av kapitalkraven. Även koncern tillhörighet kan beaktas.

1.1.5 Vinning och den skada som orsakats

Den vinning som erhållits och den skada som orsakats genom förfarande som strider mot bestämmelser beaktas alltid, om de kan bestämmas. Som vinning betraktas även en förlust eller kostnader som undvikits genom ett förfarande som strider mot bestämmelserna. Som vinning kan även betraktas indirekt vinning.

Den centrala utgångspunkten vid fastställandet av påföljdsavgiften är att den vinning som erhållits alltid ska förloras, om den kan fastställas på ett tillräckligt pålitligt sätt. Dessutom

⁵ RP 32/2012, s. 283.

⁶ RP 32/2012, s. 283.

1.10.2026

Offentlig

ska man vid fastställandet av påföljdsavgiftens belopp beakta avgiftens straffmässiga karaktär, dvs. enbart förlusten av vinningen räcker inte.

Vid bedömningen av vinningen kan man även beakta huruvida tillsynsobjektet på eget initiativ har ersatt den skada som det felaktiga förfarandet eventuellt orsakat kunderna.

Ju större den vinning som erhållits genom överträdelsen, desto högre ska påföljdsavgiften vara. På motsvarande sätt, ju större den skada som orsakats genom överträdelsen, desto högre ska påföljdsavgiften vara.

1.1.6 Gärningsmannens samarbete för att utreda ärendet och åtgärder för att förhindra att överträdelsen upprepas

Gärningsmannens samarbete med Finansinspektionen för att utreda ärendet betyder en anmälan som tillsynsobjektet eller annat föremål för sanktion gör på eget initiativ till Finansinspektionen om överträdelsen och de korrigerande åtgärder som vidtas med anledning av den, samt annat öppet och aktivt samarbete med Finansinspektionen för att utreda överträdelsen. Sådant samarbete är t.ex. erkännande av försummelsen eller överträdelsen. Dylig verksamhet bidrar till att sänka påföljdsavgiften. På motsvarande sätt kan en situation i vilken tillsynsobjektet eller annat föremål för sanktion ställer sig passivt till ärendet eller försvårar en öppen utredning av ärendet med Finansinspektionen leda till en högre påföljdsavgift. Finansinspektionen beaktar emellertid rätten att inte vittna mot sig själv.

Det som konstaterats ovan betyder inte att tillsynsobjektet eller annat föremål för sanktion inte har rätt att vara av annan åsikt än Finansinspektionen om till exempel tolkningen av en bestämmelse eller rätt att överklaga Finansinspektionens beslut.

Enbart inlämnande av begärd information genom att så kortfattat som möjligt svara på Finansinspektionens starkt avgränsade utredningsbegäran inom given tidsfrist är inte sådant ovan avsett samarbete som skulle sänka påföljdsavgiften. Inlämnandet av en sådan utredning visar inte eget initiativ, öppenhet eller aktivitet som går utöver den lagstadgade informationsskyldigheten.

Ju tidigare, betydelsefullare och täckande gärningsmannen redogör för sin överträdelse eller försummelse för Finansinspektionen, desto mer kan påföljdsavgiftens belopp sänkas. Särskilt inlämnandet av utredning med största vikt med tanke på försummelsen eller överträdelsen och tillräknandet kan sänka påföljdsavgiften.

Gärningsmannens åtgärder för att förhindra att överträdelsen upprepas innebär de korrigerande åtgärder som tillsynsobjektet eller annat föremål för sanktion vidtar efter att överträdelsen har upptäckts. Det är nödvändigt att utan dröjsmål korrigera en överträdelse för att avsluta det lagstridiga förfarandet, och enbart åtgärder för att vidta ett lagenligt förfarande är inte en grund för att sänka påföljdsavgiften. Avslutandet av ett lagstridigt förfarande beaktas redan i förfarandets varaktighet.

1.10.2026

Offentlig

1.1.7 Övriga och tidigare överträdelser och försummelser

Gärningsmannens övriga och tidigare överträdelser och försummelser i fråga om bestämmelserna om finansmarknaden är ägnade att höja påföljdsavgiften.

Vid en samlad bedömning av påföljdsavgiften tar man i beaktande både eventuella andra och tidigare överträdelser av bestämmelser som gäller finansmarknaden. Till exempel i en situation där gärningsmannen påförs en påföljdsavgift, ska vid en samlad bedömning av påföljdsavgiftens belopp sålunda också beaktas att gärningsmannen har brutit mot bestämmelser som hör till tillämpningsområdet för offentlig varning eller ordningsavgift.⁷ Om fastställande av gemensam påföljdsavgift, se punkt 1.3.

När det gäller gärningsmannens tidigare överträdelser och försummelser är utgångspunkten att man enbart ska beakta sådana överträdelser och försummelser om vilka en administrativ påföljd eller Finansinspektionens övriga beslut (t.ex. om utnyttjande av tillsynsbefogenheten) meddelats, och påföljden eller beslutet i fråga har vunnit laga kraft, eller om vilka en lagakraftvunnen dom har getts i en straffprocess.

Om Finansinspektionen redan tidigare meddelat gärningsmannen en administrativ påföljd eller fattat beslut att utnyttja tillsynsbefogenheten i fråga om motsvarande förfarande, visar detta att gärningsmannen inte bryr sig om påföljderna, vilket är ägnat att höja påföljdsavgiften.

Även tiden mellan besluten och förfarandena kan beaktas.

1.1.8 Inverkan på det finansiella systemets stabilitet

Om förfarandet har bidragit till att *minska det finansiella systemets stabilitet*, är detta i princip en faktor som höjer påföljdsavgiften.

Då kan man till exempel beakta om det är fråga om ett tillsynsobjekt som är betydande med tanke på marknadens stabilitet eller om överträdelsen för övrigt har mer omfattande inverkan på finansmarknaden.

1.1.9 Andra principer som påverkar dimensioneringen av påföljdsavgiften

Tidigare avgörandepraxis

Vid dimensioneringen av påföljdsavgiften tar Finansinspektionen hänsyn till Finansinspektionens, Helsingfors förvaltningsdomstols, marknadsdomstolens, högsta förvaltningsdomstolens, Europeiska unionens tribunals och EU-domstolens tidigare avgörandepraxis i motsvarande fall.

⁷ RP 151/2017 rd, s. 209.

1.10.2026

Offentlig

Andra aktörers avgörandepraxis

Finansinspektionen försöker följa med avgörandepraxis hos andra EU-tillsynsmyndigheter över finansmarknaden, Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (ESMA), EU-myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (AMLA) och Europeiska centralbanken (den gemensamma tillsynsmekanismen SSM) och bedömer dess eventuella inverkan på Finansinspektionens avgörandepraxis.

Övriga sanktioner i samma ärende

Vid fastställande av påföljdsavgiftens belopp beaktas huruvida en myndighet som övervakar en annan stats finanssektor har påfört en sanktion eller vidtagit sanktionsåtgärder mot gärningsmannen i samma ärende, såvida en påföljdsavgift i en sådan situation utan hinder av ne bis in idem-förbudet kan påföras.

Även en disciplinär påföljd som påförts gärningsmannen av ett självregleringsorgan (t.ex. börsen) i samma ärende kan anses vara en faktor som sänker påföljdsavgiften.⁸

Tidigare tillsynsåtgärder i samma ärende

Om Finansinspektionen före påförandet av påföljdsavgiften i samma ärende fattat sådana beslut om utnyttjandet av sina tillsynsbefogenheter enligt lagen som har offentliggjorts och som kan uppskattas ha lett till klar skada eller betydande utgifter för tillsynsobjektet, kan detta beaktas som en faktor som sänker påföljdsavgiften.

Särskilt svårbegripliga bestämmelser

Vid dimensioneringen av påföljdsavgiften kan man även beakta hur svårbegriplig en bestämmelse eller föreskrift är. Om det emellertid är fråga om Finansinspektionens tillsynsobjekt eller en sammanslutning eller person som annars är professionellt verksam på finansmarknaden, kan svårbegripligheten bara i exceptionella fall anses vara en faktor som sänker påföljdsavgiften.

Övrig lagstiftning

Finansinspektionen beaktar de krav som ställs i grundlagen (731/1999), till exempel kravet på jämlikhet enligt grundlagens 6 §.

Finansinspektionen beaktar även den förvaltningsrättsliga lagstiftningen, till exempel rättsprinciperna inom förvaltningen, om vilka det föreskrivs i 6 § i förvaltningslagen (434/2003).⁹

⁸ Jfr RP 32/2012, s. 280.

⁹ Bestämmelsen lyder: Myndigheterna skall bemöta dem som uträttar ärenden hos förvaltningen jämlikt och använda sina befogenheter enbart för syften som är godtagbara enligt lag. Myndigheternas åtgärder skall vara

1.10.2026

Offentlig

1.2 Ordningsavgiftens dimensionering

38 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen lyder:

”Beloppet på ordningsavgiften baseras på en samlad bedömning. Beloppet ska bestämmas med beaktande av förfarandets art, omfattning och varaktighet.”
För juridiska personer är ordningsavgiften minst 1 000 och högst 100 000 euro.
För fysiska personer är ordningsavgiften minst 500 och högst 10 000 euro.¹⁰

Vid dimensioneringen av ordningsavgiften iakttas till tillämpliga delar det som konstateras i punkterna 1.1.1–1.1.3 och 1.1.9.

Om gärningen eller försummelsen är särskilt klandervärd, kan det enligt 38 § 4 mom. i lagen om Finansinspektionen i stället för ordningsavgift påföras en påföljdsavgift. Vid bedömningen av graden av klandervärdhet ska de grunder som avses i paragrafens 2 mom. beaktas. Det är fråga om en helhetsbedömning som innebär att man utöver förfarandets skadlighet eller upprepning kan beakta i vilken grad det kan tillräknas gärningsmannen, den eventuella nyttan av förfarandet samt övriga omständigheter kring gärningen eller försummelsen.¹¹

En påföljdsavgift kan till exempel påföras i stället för en ordningsavgift om tillsynsobjektet upprepade gånger försummar sin rapporteringsskyldighet, även om denna redan tidigare påförts en ordningsavgift för försummelse av rapporteringsskyldigheten.

Påförande av en påföljdsavgift i stället för en ordningsavgift kan även övervägas om gärningen eller försummelsen har varit uppsåtlig.

1.3 Gemensam påföljdsavgift

I 41 d § i lagen om Finansinspektionen föreskrivs om en gemensam påföljdsavgift. Enligt bestämmelsen ska, om en ordningsavgift eller en påföljdsavgift samtidigt påförs för två eller flera försummelser eller överträdelser som avses i 38 eller 40 §, en gemensam påföljdsavgift enligt bestämmelsen i fråga bestämmas. En gemensam påföljdsavgift får uppgå till högst summan av ordningsavgifterna och påföljdsavgifterna. Se även punkt 1.1.7.

opartiska och stå i rätt proportion till sitt syfte. Åtgärderna skall skydda förväntningar som är berättigade enligt rättsordningen.”

¹⁰ I 38 § 7 mom. i lagen om Finansinspektionen föreskrivs om de faktorer som i stället för 2 mom. ska beaktas vid bedömningen av ordningsavgiftens storlek, om det är fråga om sådan reglering som specificeras i 7 mom. Dessa faktorer behandlas inte närmare i detta dokument.

¹¹ RP 32/2012, s. 280–281.

1.10.2026

Offentlig

2 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och lag om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna

2.1 Påföljdsavgiftens dimensionering

I 8 kap. 4 § 1 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) föreskrivs om dimensioneringen av den påföljdsavgift som påförs kreditinstitut och finansiella institut. I 8 kap. 5 § 1 mom. i nämnda lag föreskrivs om dimensioneringen av den påföljdsavgift som påförs andra rapporteringsskyldiga än kreditinstitut och finansiella institut. Bestämmelserna motsvarar mycket långt 41 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen.

Vid dimensioneringen av påföljdsavgiften iakttas till tillämpliga delar det som konstaterats i punkterna 1.1.1–1.1.9.

Om det högsta beloppet på påföljdsavgiften föreskrivs i 8 kap. 4 § 2–5 mom. och i 8 kap. 5 § 2 mom. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Vid publiceringen av dessa principer pågår en totalreform av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Tekniska standarder för tillsyn om bl.a. de kriterier som ska beaktas när nivån på sanktionsavgifter bestäms enligt avsnitt 4 i direktiv (EU) 2024/1640 är också under arbete. Finansinspektionen kommer att iakttä ovan nämnd lagstiftning i stället för dessa principer när de börjar tillämpas, dock med beaktande av de straffrättsliga principerna om tillämplighet i tiden.

I 5 § i lagen om vissa befogenheter för konsumentskyddsmyndigheterna (566/2020) föreskrivs om Finansinspektionens rätt att påföra påföljdsavgifter och i 18 § i samma lag föreskrivs att påföljdsavgiften ska basera sig på en samlad bedömning samt om det högsta beloppet av påföljdsavgiften. Bestämmelserna motsvarar mycket långt 41 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen. Vid dimensionering av påföljdsavgiften iakttas i tillämpliga delar det som konstaterats i punkterna 1.1.1–1.1.9.

2.2 Ordningsavgiftens dimensionering

I 8 kap. 1 § 3 mom. i lagen om utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism föreskrivs om dimensioneringen av ordningsavgiften och dess högsta belopp. Bestämmelserna motsvarar 38 § 2 mom. i lagen om Finansinspektionen.

Vid dimensioneringen av ordningsavgiften iakttas till tillämpliga delar det som konstateras i punkterna 1.1.1–1.1.3 och 1.1.9.

Vid publiceringen av dessa principer pågår en totalreform av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Tekniska standarder för tillsyn om bl.a. de kriterier som ska beaktas när nivån på sanktionsavgifter bestäms enligt avsnitt 4 i direktiv (EU) 2024/1640 är också under arbete. Finansinspektionen kommer att iakttä ovan nämnd lagstiftning i stället för dessa principer när de börjar tillämpas, dock med beaktande av de straffrättsliga principerna om tillämplighet i tiden.

1.10.2026

Offentlig

3 Lag om tillsyn över vissa system för artificiell intelligens

I dessa principer behandlas inte dimensionering av sådan påföljdsavgift som bestäms av påföljdsavgiftsnämnden enligt lagen om tillsyn över vissa system för artificiell intelligens (1377/2025) på förslag av Finansinspektionen.

4 Europeiska unionens förordningar

I dessa principer behandlas inte dimensioneringen av administrativa ekonomiska påföljder som ska tillämpas direkt med stöd av Europeiska unionens förordningar. I fråga om dem följer Finansinspektionen unionsrättens tolkningsprinciper och unionsrättsliga principer. Finansinspektionen försöker följa med avgörandepraxis hos andra EU-tillsynsmyndigheter över finansmarknaden, europeiska tillsynsmyndigheterna, och Europeiska centralbanken (den gemensamma tillsynsmekanismen SSM), Europeiska unionens tribunal och EU-domstolen och bedömer dess eventuella inverkan på Finansinspektionens avgörandepraxis.